

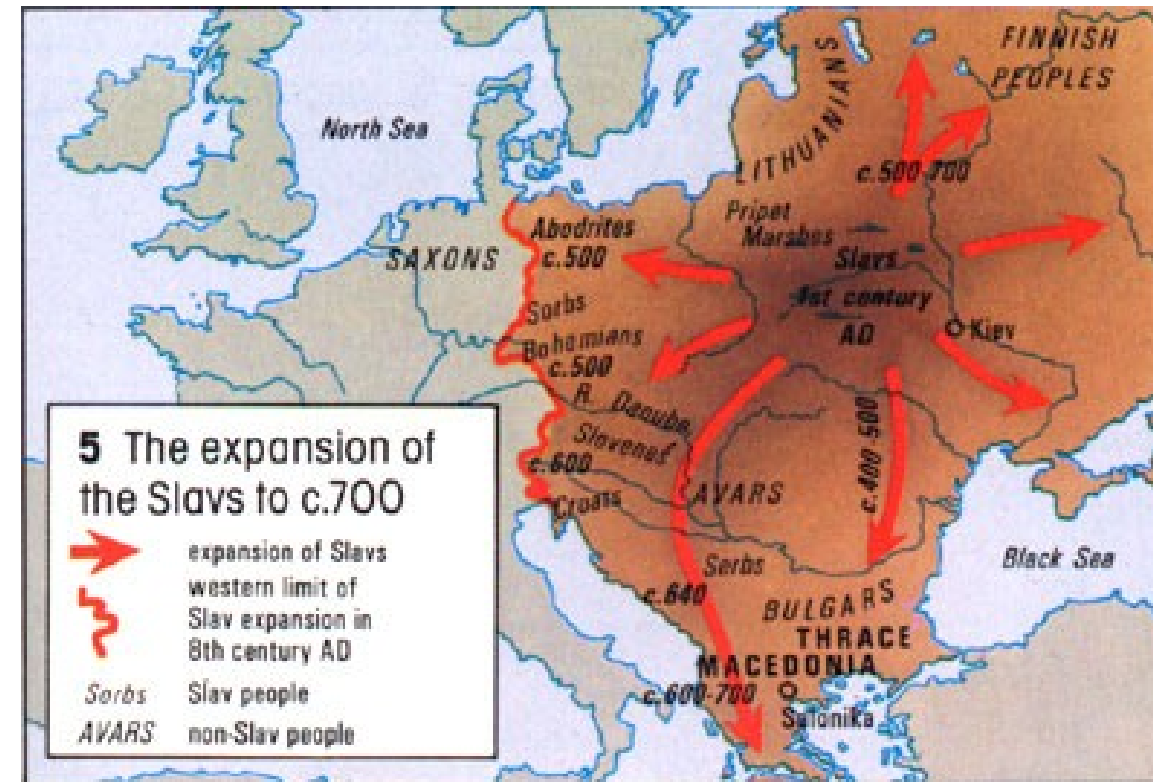
2018)

Slované a byzantské misie

Slované v Podunají

- 500-700 n.l. - usazování Slovanů v Podunají
- 562-568 – usazení Avarů v Karpatské kotlině (2 kmeny: Uar a Chunni);
- 602 – krize kaganátu (smrt kagana Bajana)
- 791-796 - zničení avarských hrinků Karlem Velikým

- po 600 - slovanské vpády do římských provincií na Balkáně a Řecku;
- po 610 – infiltrace Chorvatů (Panonie a Dalmácie) + Srbů (hornaté oblasti středního Balkánu);
- 681 – vznik říše Bulharů v provinciích Moesie a Thrákie;
- 689-830 – byzantská reconquista - od Justiniána II. po Theofila (otec Michaela III.);

Misie z Byzance

- před 313 – křesťanství = multietnické náboženství
- po 313 – křesťanství = náboženství Římanů

po 500

- aktivní misie kvůli pacifikaci „barbarů“ (Krym, Kavkaz a horní Nil) – politika Justina I. a Justiniána I.
- pozvání od „barbarských“ vládců (případ Moravanů a Rusů)

po 700

- individuální misie ortodoxních Východořímanů (misie k Chazarům - krymský biskup Štěpán)

Problémy byzantských misí

1) misijní pasivita

- víra v aktivní roli Boha
- idea „svaté války“ bez rozšiřování impéria Byzantincům cizí

2) kulturní snobismus

- Ipění na „vyšší“ řecko-římské kultuře (včetně stravy, oblečení, manželských zvyklostí)

3) politické ambice

- úzká vazba misí na politickou moc Byzance
- nemožnost úniku konvertitů pod patronát nezávislého „papeže“

Důsledky byzantské misijní praxe

4. století

- averze Germánů vůči východořímské ortodoxii,

9.-14. století

- odpadla Morava, Uhry, Chorvatsko, Litva, část pokřtěných Chazarů a Tatarů ze Zlaté Hordy
- pochyby o správnosti byzantského křtu mezi Bulhary a Rusy;

15. století – Turci dobývají Byzanc = konec organizovaných misíí

Expanze Byzance za Justiniána I. 527-565

Náboženská situace v Evropě kolem 1150

Rusko

862

- vikingští Rhosové sjednocují slovanské a ugrofinské lesní oblasti
- páteří státu osa Kyjev-Novgorod
- obchod s kožešinami a dálkové kontakty po Volze a Dněpru

Kyjevsko-novgorodská Rus 9.-11.století

Kontakty Rusů s křesťanstvím

9. století

- latinské misie ve Švédsku
- komunity Chazarů a Řeků v Kyjevě
- styky s Byzancí a abbásovským chalífátem v Iráku

944

- kněžna Olga cestuje do Byzance pro křest (avšak návrat bez misionářů + syn Svjatoslav + vnuk Vladimír křest odmítají)

980

- Vladimírova reorganizace pohanského kultu
(Perun - Chors Dažbog – Stribog - Simargl - Mokoš)

Amulety boha Tóra-Peruna z 9. století (Gnězdovo, Rusko)

Konverze knížete Vladimíra (988)

- Vladimír přijímá monoteistické misionáře:

1) islám Bulharů

- pozitiva: posmrtné smilstvo se ženami;
- negativa: obřízka, zákaz vepřového a alkoholu; hygienické a sexuální zvyky; rituální a kultická kultura;

2) judaismus Chazarů

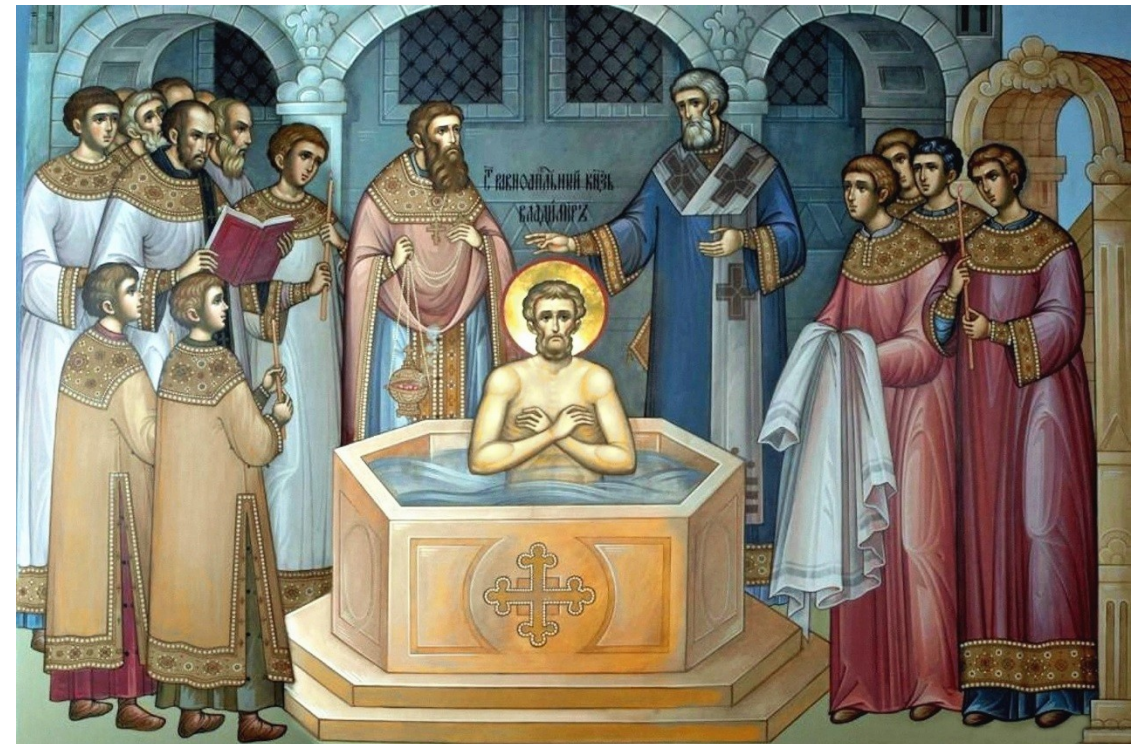
- odmítnutí: diasporní existence židů;

3) latinské křesťanství Němců

- pozitiva: smířlivé dietní předpisy
- negativa: odmítnutí Vladimírovými předky, fádni rituální a kultická kultura;

4) řecké křesťanství z Byzance

- pozitiva: sympatická mytologie, působivé chrámy a liturgie

Křest knížete Vladimíra (988)

Důvody:

- volba byzantského křtu až po úspěšném dobytí Chersonésu
- císař Basileos II. akceptuje: 1) pacifikace ruské hrozby, 2) potřeboval ruské žoldnéře proti povstání

Průběh konverze:

- sňatek Vladimíra s císařovou sestrou Annou
- masový křest Kyjevanů v Dněpru pod dohledem vojska

Efekty:

- Vladimír v ruské pravoslavné církvi světcem a „apoštolem mezi panovníky“ (důvodem aktivní christianizace Rusi)

Faktografické problémy:

- byzantské prameny zmiňují křest knížete Rusů dlouho před 988 (řecké prameny 9.-10. století);
- křest roku 988 mimo ruskou tradici nikde nezmiňován;

Efekty christianizace

-geografie christianizace -

- 1) osa Kyjev-Novgorod, 2) osa Kyjev-Krakov, 3) knížecí města

-loajální knížata –

- boření chrámů a rozbíjení model a náhrada kostely a ikonami,
- aktivní zásahy proti pohanům a jejich věštcům;

-biritualita lidu -

- christianizace mělká u lidu i aristokracie (simulované únosy nevěst, hostiny s tanci a zpěvy; amulety křížů i seker a slunečních symbolů, kremační pohřby);

-změna kulturní orientace –

- styky s křesťanským světem (Byzanc a Německo) = odklon od islámského prostředí (Bulhaři, Peršané, Arabové);

-tradice „svaté Rusi“ -

- Kyjev a další knížecí města stavěna architektonicky po vzoru Jeruzaléma (resp. Konstantinopole) coby „svatá města“
- slovanský jazyk automaticky bez oficiálního nařízení (literatura importována z Bulharska a Srbska);
- „Krátká pravda“ (1054) – zákoník vycházející z tradičního zvykového pohanského práva;